

STRATEGIIJA- JA DOAIBMAPLÁNA 2006-2009

Ođasmahttojuvvon riikkačoahkkimis 2007

NSR váldoulbmil:

NSR barggut leat searvvi ulbmilparagrafas (paragrafa 2):

- Norgga Sámiid Riikkasearvi áigu ovddidit dásseárvvu, oktiigullevašvuoda ja ráfalaš ovttaseallima olbmuid ja álbmotjoavkkuid gaskkas ja árvvu olbmo luonddu sorjjasvuhtii.
- Norgga Sámiid Riikkasearvi áigu duohtan dahkat sápmelaččaid iešstivrenvuogatvuoda ja váfistit sápmelaččaid boahhteáiggi oktan álbmogin iežaset guovllus.
- Norgga Sámiid Riikkasearvi áigu veahkehit áсахit ja ollašuttit sápmelaš álbmotstivrejumi árijalaš oassálastimiin sápmelaš stivrenorgánaid demokrátalaš válggain.
- Norgga Sámiid Riikkasearvi áigu váikkuhit ja ovddidit iešguđet lágan sámi kulturdoaimmaid ja fáladagaid riikkastivrra, SOL ja báikkálaš servviid bokte.

Strategija:

NSRs strategija oláhit searvvi ulbmiliid:

1. Ovddidit nana, báikkegottiide čadnojuvvon lihtu mas leat doaimmalaš báikkálaš searvvit mat ovddidit kulturdoaimmaid- ja fáladagaid sámiide geat orrot báikegottis, ja mat servet sámediggeválggaid.
2. Ovddidit NSR politihka ođđa politihkkasurggiin ja čadahit dáid Sámedikki jođihettiin ja stuora sámediggejoavkku bokte.
3. Oččodit nuoraid lihttui, sihke aktiiva báikkálaš miellahtun, guovddáš luohtamušdoaimmaide ja politihkalaš bargguide.
4. Ovddidit SOL vai šaddá lihtu oahppoorganisašuvdna mii doarju ja nanne NSR ulbmila.
5. Struktureret organisašuvdna vai bargu mii dahkkojuvvo báikegottiin ja riikkastivrras šaddá effektiivvalaš ja vai lihtus lea ovttalaš jođiheapmi almmá billistettiin buori čatnasumi báikegottiide.
6. Árijalaččat searvat almmolaš digáštallamiidda ja ovddidit NSR oainnu áigeuovdilis áššiin, ja ieš álggahit digáštallamiid ságastaladettiin aktiivvalaččat ođđa politihkkasurggiin.
7. Joatkit buori ja systemáhtalaš barggu sihkarastin dihte nissoniid guovddáš doaimmaide NSRas.

Strategijat leat áigodahkii 2006-2009 ja olu doaimmat bistet mánja jagi. Go doaibma galgá plánejuvvot ja čadahuvvot boahhte jagi (2007-2008), de dat lea čállojuvvon.

Strategija 1: Ovdánahttit báikkálaš servviid

Doaimmat:

Miellahttoгуorahallan

- NSR áigu nannet ja ovddidit báikkálaš servviid barggu. NSR sihtá dokumenteret báikkálaš servviid barggu, dahkat dan oainnusin ja geavahit dan NSR riikkastivrra barggu vuodđun. NSR kártema bokte, mii čadahuvvui 2007:as leat ožžon dieđuid maid vuodul viidásit bargat. 2008 lea dehálaš jahki ealáskahttit ja nannen dihte NSR. Galgá álggahuvvot prošeakta nannet NSR báikkálaš servviid. Prošeakta sáddejuvvo gulaskuddamii báikkálaš servviide oazžun dihte evttohusaid. Galget biddjojuvvot čielga mihtut ovdánahttimii

mánnggaid surggiin. Barggu jođiha NSR organisatovrralaš nubbinjođiheaddji. Prošeakta galgá gokčat doaimmaid maid riikkastivra hálida bidjat johtui NSR kártema vuodul.

Lagat oktavuoha bargui mii dahkko Sámedikkis

Sámediggi lea dehálemos báiki mas vátna ruhta vuoruhuvvo sámi báikegottiide. Báikkálaš searvvit galget eambo sáhttit váikkuhit dan barggu mii dahkko Sámedikkis.

- Čađahit NSR sámediggejoavkku ođđa njuolggadusaid mas báikkálaš servviid mielvákkuhus galgá čađahuvvot ja árvvoštallojuvvot.
- Báikkálaš searvvit galget oazžut riikkastivrra čoahkkingohččumiid ja áššelisttuid, ja listtu mii čájeha Sámedikki áššiid.
- NSR galgá čađahit politihkalaš barggu kurssaid váljejuvvon áirasiidda ja miellahtuide geat sihtet searvat.

Elektruvnnalaš gulahallan

NSR galgá jámma sáddet miellahttoivviid/e-poasta miellahtuide áigeguovdilis áššiid birra. E-poasta ii álo olle báikkálaš servviide. Ferte čielggadit galgá go NSR riikkastivrra ja báikkálaš servviid gulahallan dáhpáhuvvat digitála, báhpiris vai guktot.

Strategiija 2: Politihkkahábmen

Doaimma:

Ođđa lávdegoddebargovuohki

Riikkastivra sihtá politihkkahábmenbarggus ná bargat:

- *Identifiseret* politihka ja sierranas áššesurggiid,
- bargočilgehusa/mandáhta bokte *ráddjet* barggu,
- gávdnat ja bálkáhít *váldočálli*,
- cegget fágalaš *referánsajoavkku váldočállái*,
- juolludit *resurssaid* váldočálli honoráarii ja joavkku čoahkkingoluide,
- evttohit hámi ja man guhkki *loahppaboáđus* (dokumeanta) galgá leat ja
- čilget *goassázi* bargu galgá leat geargan.
- sáddet lávdegoddebarggu *gulaskuddamiidda* báikkálaš servviide ja NSR orgánaide.

Ođđa politihkkasuorggit

- Biraspolitihkkálaš prinsihpaprográmma
- Sámi guolástusvuogatvuodát
- Sámi vuoigatvuodálávdegoddi 3

Riikkastivrra ulbmil lea ahte biraspolitihkkálaš prinsihpaprográmma galgá leat 2008 riikkačoahkkima fáddá. Riikkastivra áigu bargat viidasit mearraresurssaiguin mii lea dehálaš fáddá ja dakkar ášši mainna dál bargojuvvo, earret eará Sámedikkis. Dás lea sáhka earret eará das geas lea vuoigatvuoha hálldašit mearraresurssaid. Sámi vuoigatvuodálávdegoddi 3 buktá evttohusastis 2007 čavčča. NSR galgá leat aktiivvalaš oasseváldi digáštallamis.

NSR biraspolitihkkálaš vuodđu

Lea dehálaš NSRii ovdánahttit ođđa politihkasurggiid. 2008 riikkačoahkkimis galgá mearriduvvot biraspolitihkkálaš prinsihpaprográmma. Prográmma vuodđun galget leat riikkaidgaskasaš UNEP ja ACIA rapportat ja maid eará heivvolaš dokumeanttat. Dát guoská sihke duogášdieđuide, dárbbuid analyseremii ja doaimmaevttohusaide. Prográmma sáddejuvvo báikkálaš servviide

gulaskuddamii manimusttá 2008 miessemánu. Báikkálaš servviid evttohusaid ja oaiviliid vuodul riikkastivra ovddida biraspolitihkkálaš prinsihppaprográmma áššin 2008 Riikkačoahkkimii.

Riikkastivrra bargu

NSR Riikkastivra áigu buktit árvalusaid Sámediggeráđđái ja sámediggejovkui áššiin mat galget meannuduvvot Sámedikkis boahktevaš jagi, go dat orru leamen dehálaš ja go dasa leat doarvái bargonávccat. Áigejuovdilis áššit maid Sámediggi fargga galgá meannudit leat:

- o Davviriikkaid sámekonvenšuvdna (Riikkačoahkkima mearrádusa vuodul)
- o Sámediggeráđi dieđáhus riikkaidgaskasaš strategiijaid birra (Riikkačoahkkima davviguovlomearrádusa vuodul)
- o Sámeálbmotfoanda - njuolggadusat
- o Ođđa válgaortnet Sámediggái
- o Sámedikki birasdieđáhus
- o Bušeahhta 2008 ja evttohusat 2009 stáhtabušehtii
- o Sámedikki plána 2006-2010

Riikkastivra áigu maid bargat vai Sámi mediafoanda šattašii duohtan, geahča riikkastivrra mearrádusa 26.02.06.

Strategiija 3: Sámeziela ealáskahttin

Bargat dan ovdii ahte sámeziella seailluhuvvo ja nannejuvvo našunála ealáskahttinproseassa bokte, sihke dain guovlluin gos sámeziella lea nanus ja dain guovlluin gos ziella lea goariduvvon. Sámeziella lea davvi-, julev- ja lullisámeziella.

Doaimma:

Čuovvulit *Samisk er tøft!*

NSR áigu bargat dan badjelii ahte *Samisk er tøft!* raportta evttohusat čuvvojuvvojit. Earrat eará galgá ásahuvvot bearráigeahččanorgána miu goziha sámeziella geavaheami ja ovddideami almmolaš hálldašeamis, orgánain ja fáladagain. Bearráigeahččanorgána galgá maid bargat eará doaimmaiguin mat nannejit sámeziella sámiid gaskkas friddja ja iešheanalisis vuodus.

Ravisolbmuid oahpahus sámiide

NSR galgá oččodit Ravisolbmuid fáladagain sámiide geat eai máhte čállit sámeziella/hállat sámeziella ja sidjiide geat eai leat oahppan čállit sámeziella.

Sámeálbmotfoandda reanttut geavahuvvojit gáhttet, nannet ja ealáskahttit sámeziella.

Strategiija 4: Nannet sámi dáidaga ja kultuvrra

NSR galgá bargat dan badjelii ahte árbevirolaš sámi kulturovdanbuktimat ja ođđaáigasaš sámi dáidaga, kulturmuittut, festiválat main lea sámi sidoallu ja sámezielmedia nannejuvvo sámi servodagas.

Doaimmat:

Sámi mediafoandda ásaheapmi

NSR galgá čuovvulit riikkastivrra evttohusa ásahit sámi mediafoandda man ulbmil galgá leat časkit oktii sámezielaviissaid oktan beaivválaš sámezielaviisan ovdal válgaáigodaga loahpa.

Riddu Ridđu stáhtabušehtii

NSR áigu bargat dan badjelii ahte Riddu Ridđu festivála boadášii stáhtabušehtii.

Strategiija 5: Nuoraidbarggu nannet

Doaimma:

NSR galgá nannet nuoraidbarggu dán áigodagas. Nuoraidlávdegoddi galgá oažžut buoret formálalaš stáhtusa struktuvrabarggu oktavuodas. NSR-nuoraidlávdegotti ja báikkálaš servviid gaskavuodát galget nannejuvot. Riikkastivrras ja NSR-nuoraidlávdegottis galget leat eambbo oktasaš čoahkkimat.

Buot NSR orgánain lea ovddasvástádus bearráigeahččat ahte nuoraidbargu vuoruhuvvo. Dat mearkkaša earret eará:

- Nuoraidlávdegoddi, riikkastivra ja sámediggejoavku galget čuovvulit NSR nuoraidprinsihppaprográmma.
- Sámediggejoavku galgá bargat vai Sámedikki mánáid- ja nuoraidplána čuovvuluvvo.
- Báikkálaš searvvit ja nuoraidlávdegoddi galget rekrutteret eambbo nuoraid miellahttun ja bearrái geahččat ahte eambbo nuorat servet organisašuvnna bargguide ja doaimmaide.
- Nuoraidlávdegoddi lágida nuoraidkonferánssa ovdal riikkačoahkkima 2008.
- SOL ráhkada kursafálaldagaid mat leat heivehuvvon nuoraide, maiddá organisašuvnabargokurssaid.
- Galget ásaheavvot sierra nuoraiddeaivvadeamit NSR nuoraide ja dat galget leat dakkár deaivvadanbáikkid mat eai leat čadnojuvvon riikkačoahkkimiidda.
- Árbevirolaš máhttu galgá gaskkustuvvot nuoraide.
- Riikkastivra sáhtta addit doarjaga ođđa báikkálaš servviid ásaheapmái, maiddá nuoraidservviide.

Strategiija 6: Ovdánahttit SOL

Doaimma:

Sihkkarastit ja ruhtadit SOL doaimma

SOL ruđalaš vuodđu doaimmahit sápmelaččaid rávisolbmuidoahpahusa ferte sihkkarastojuvvot. Dán mii dahkat dakko bokte ahte Sámediggi ságastallá departemeanttain Rávisolbmuid-oahpahuslihtuid ruhtadeami birra.

Ođđa fálaldagat

SOL oahpahusdoaimma dábálaš árbevirolaš duojs ja eará árbevirolaš máhtolašvuodas galgá joatkit.

Riikkastivra ja SOL galget ovttas ovdánahttit kursafálaldagaid mat dorjot ja nannejit NSR doaimma báikkálaš servviin, nuoraidlávdegottis ja sámediggejoavkkus. Dat mearkkaša ahte galget leat kurssat earret eará organisašuvdnabarggus, politihkalaš bargguin, mediabarggus, neahttalammuheamis ja eará.

Organišuvdnaovdáneapmi

Struktuvrabarggu oktavuodas galgá ođđasit geahčadit NSR rávisolbmuidoahpahusa organiserema.

Strategiija 7: Organisašuvdnaovdáneapmi

Doaimma:

Struktuvrabargu

NSRs leat dát njuolggadusat mat stivrejit barggu:

- NSR váldonjuolggadusat, ođđasat 2004

- Listubargguid njuolggadusat, ođđasat 2004
- Riikkastivrra ja čállingotti jodiheaddji instruksa, ođđasat 2006
- Njuolggadusat ja prosedyrat NSR bargguide Sámedikkis, ođđasat 2007

NSR 24 báikkálaš servviin leat iešguđesge sierranas njuolggadusat, SOLs ja nuoraidlávdegottis leat sin iežaset njuolggadusat. Riikkastivrra áigu áigodagas evttohit oktasaš njuolggadusaid olles organisašuvdnii. Evttohus galgá sáddejuvvot gulaskuddamii buori áiggis ovdal riikkačoahkkima. Riikkastivrra áigumuš lea ovddidit NSR ođđa vuodđonjuolggadusaid 2008 riikkačoahkkimii.

Dán barggu olis galgá maid evttohit lea go dárbu rievdadit organisašuvnna struktuvrra vai šaddá ovttaš jodiheapmi, muhto čatnasupmi báikkálaš dássái galgá fal bissut. Lávdegoddi galgá maid árvvoštallat resursageavaheami. Lea go dárbu doalahit 3 organisašuvdnummara, bálkahit 3 rehketoalli ja doaimmahit 3 čállingotti duššefal guovddáš dásis?

Ođđa njuolggadusat ja prosedyrat NSR bargui Sámedikkis

NSR áigu dán áigodagas ain nannet organisašuvnna siskkáldas ovttasbarggu dakko bokte ahte čuovvu daid gulahallanvugiid mat leat mearriduvvon ođđa njuolggadusain NSR bargui Sámedikkis:

NSR sámediggeáirasat berrejit, mađe mielde lea vejolaš, juohkit dieđuid báikkálaš searvá daid áššiid birra maid Sámediggeráđđi ovddida, juohke sešuvnna álggus (gidđat, čakčat), ávžžuhit buktit oaiviliid, čohkket daid ja doalvut daid viidáseappot Sámediggeráđđái ovdal go ráđđi ovddida ášši.

Seammá prosedyra sáhtta maid geavahit *manjiil* go Sámediggeráđđi lea ovddidan ášši, ja go lea áigi viežžat báikkálaš servviid oaiviliid *ovdal* go ášši ovddiduvvo lávdegottiin. Oaiviliid galgá de váldit mielde NSR sámediggejovkui ja NSR áirasiidda lávdegottiin.

NSR jodiheaddji galgá mitalit NSR riikkastivrii makkár áššiid Sámediggeráđđi lea áigumin ovddidit ja goas lea áigumin daid meannudit. Riikkastivralahtus galgá leat vejolašvuhta buktit oaiviliid ja/ dahje ášši faktadieđuid Sámediggeráđđái.

Áššiin, main lea *stuora mearkkašupmi sámi álbmogii*, ja maid birra NSR riikkačoahkkii ii leat cealkán maidege, iige sullasaš áššiinge, berrejit NSR ráđđelahtut ja sámediggejoavku váikkuhit dasa ahte riikkačoahkkii beassá buktit cealkámuša áššis, juogo ovdal Sámediggeráđđi dahje dievaščoahkkima meannudeami. NSR riikkastivrra ovddida dákkár dilis ášši riikkačoahkkimii dábálaš vuogi mielde.

Strategiija 8: NSR oainnu gaskkusteapmi

Doaimma:

Mediastrategiija hábmen

Riikkastivrra galgá sámediggejoavkkuin ja NSR eará jodihangottiin ovttas ráhkadit **mediastrategiija**. Ulbmil lea čilget makkár mihttomearit NSRs galget leat mediabarggus, makkár váikkuhanvugiid ja gaskkustankanálaid galgá geavahit dábálaš áššin ja erenoamážit válgajagis. NSR mediastrategiija ii galgga moktege gáržžidit áirasiid, iige organisašuvnna luohttámušolbmuid mediacealkimiid. Kontroversiealla áššiid berrejit earát go NSR jodiheaddjit ja sámediggejoavku ovddidit. Ovdamearkka dihte báikkálaš servviid jodiheaddjit, ovdeš sámediggeáirasat dahje earát.

Mediastrategiija galgá doarjut ja nannet jodiheaddji ja riikkastivrra cealkinvuoigatvuoda ja báikkálaš servviid ja sámediggeáirasiid cealkimiid iešguđetge áššiin sin válgabiies.

Strategiija nubbi dehálaš oassi lea oahpahit ja hárbjehahttit organisašuvnna jodiheaddjiid ja sámediggeáirasiid bargat media ektui. Dan sáhtttá dahkat dakko bokte ahte fállá jahkásaš mediakurssaid.

Neahttasiiddu www.nsr.no hábmen

NSR politihka deháleamos gaskkostankanála lea NSR dábálaš neahttasiiddu www.nsr.no. NSR jodihangoddi áigu jámma bidjat preassadieđáhusaid NSR neahttasiidduide dahje sáddet njuolga oktonasmediaide.

www.nsr.no galgá ovdánahttojuvvot ja ođasmahttojuvvot jámma, ja das galget leat čállosat sihke sámegillii (davvi-, julev- ja lullisámegillii) ja dárogillii. Čállingotti jodiheaddji lea sierra instruvssa mielde neahttasiidduid doaimmaheaddji. Čállingotti jodiheaddjis lea ovddasvástádus ovddidit neahttasiidduid vai heivejit siidduid ulbmilii, mii lea gaskkustit NSR ollislaš oainnu. Ođđa neahttasiidduid galget válmastuvvot 2008/2009 riikkačoahkkimii.

NSR galgá geahččalit gaskkustit Sámedikki eanetlogu oainnu ja mearrádusaid dakkaviđe go dat leat dahkkon ja dainna lágiin oainnusindahkat NSR politihka Sámedikkis. NSR joavkočalli galgá bearráigeahččat ahte ođđa áššit maid NSR joavku ovddida biddjojuvvot NSR neahttasiidduide go dan lea soahpan evttoheddjiin.

Eará:

Strategiija ja doaibmaplána mearriduvvoi 2006:as áigodahkii 2006-2009. Dát lea plána ođasmahttin ja lea lunddolaš ahte jámma ođasmahttit plána go doaimmat ollášuvvojit NSR barggu bokte.

NSR ávvuda 40 jagi boahte jagi. Dán oktávuođas mañiduvvo Riikkačoahkkin, ja 2008/2009 riikkačoahkkimat lágiduvvojit oktanagas go mañit jagi leat Sámediggeválggat. Dát mielddisbuktá ahte 2007 válljejuvvon riikkastivrra doaibmaáigodat guhkkiduvvo mottiin mánuin. NSR bidjá joavkku bargat riikkačoahkkinávvudemiin. Riikkačoahkkin lágiduvvo Guovdageainnu ođđa hotellas 2008 golggotmánus.